

(३) अथ तृतीयं मन्त्रमाह । “येन ब्रह्म येन चतुः । येनेन्द्राग्नी प्रजापतिः सोमो वरुणो येन राजा । विश्वे देवा ऋषयो येन प्राणाः । अद्भ्यो लोका दधिरे तेज इन्द्रियम् । शुक्रा दीक्षायै तपसो विमोचनीः । आपो विमोक्तीर्मयि तेज इन्द्रियम्” इति । ‘येन’ दीक्षाकर्मणा, ब्रह्मचत्रादीनि स्वस्वमहिमानं प्रतिपेदिरे ‘प्राणाः’, च यजमानानुष्क्रितादीक्षाकर्मणैव स्वकीयोच्छ्वासनिश्वासादिव्यापारक्षमत्वं प्रतिपेदिरे । अद्भ्य इत्यादि पूर्ववत् ॥

(४) य आहिताग्निरन्यदीये यागे आर्त्विज्यं कृत्वा सोमं भक्षयेत् तस्य होमार्थास्तयो मन्त्राः । तत्र प्रथमं मन्त्रमाह । “अपां पुष्पमस्योषधीनां रसः । सोमस्य प्रियं धाम ॥ २ ॥ अग्नेः प्रियतमं हविः स्वाहा” इति । हे आज्य त्वं ‘अपां’, ‘पुष्पं’ कार्यम्, ‘असि’ । अप्सु गोभिः प्रीतासु क्षीरद्वारेणान्यनिष्पत्तेः । तथा ‘ओषधीनां’, ‘रसः’ सारभूतम्, ‘असि’ । गोभिर्भक्षिताभ्य ओषधिभ्यो निष्पन्नत्वात् । तथा ‘सोमस्य’, ‘प्रियं’, ‘धाम’ स्थानम्, ‘असि’ । सोमो हि देवतात्माऽऽज्येन ऊतेन परितुष्यति । किञ्च ‘अग्नेः प्रियतमं हविः’, ‘असि’ । तादृशं त्वां स्वाहुतं करोमि ॥

(५, ६) अथ द्वितीयतृतीयौ मन्त्रावाह । “अपां पुष्पमस्योषधीनां रसः । सोमस्य प्रियं धाम । इन्द्रस्य प्रियतमं हविः स्वाहा । अपां पुष्पमस्योषधीनां रसः । सोमस्य प्रियं धाम । विश्वेषां देवानां प्रियतमं हविः स्वाहा” इति । पूर्ववद्भाष्येयं ॥